

BANII PUBLICI SUNT ȘI BANII MEI!

**Raportul de monitorizare a
achizițiilor publice (Nr.3)**

Chișinău 2016

AGER

Autori:

Olesea Stamate, Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER)

Svetlana Șagova - responsabilă pentru colectarea datelor, Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER)

Autorii investigațiilor jurnalistice: Viorica Zaharia, Victor Moșneag, Anatolie Eșanu, Mariana Colun, Victoria Dodon, Vasile Roman, Elena Moldoveanu, Tudor Iașenco, Ion Perciun, Natalia Porubin, Svetlana Cernov, Anastasia Nani, Eugenia Pogor, Ruslan Mihailevschi

Coordonatoare de ediție: Olesea Stamate, Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER)

Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă AGER, Republica Moldova, or. Chișinău, str. M. Cibotari 28, tel. +37322227820, email info@ager.md, www.ager.md

Centrul de Investigații Jurnalistice din Moldova, Republica Moldova, or. Chișinău, str. G. Vieru 21, tel. +37322220844, email contact@anticoruptie.md, www.anticoruptie.md

Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, or. Chișinău, str. Kogălniceanu 12, tel. +37322505210, email [Delegation- Moldova@ec.europa.eu](mailto:Delegation-Moldova@ec.europa.eu), www.eeas.europa.eu

The National Endowment for Democracy (NED), USA, Washington, DC 20004, tel. (202) 378-9700, email info@ned.org, www.ned.org

Toate drepturile protejate. Conținutul Raportului poate fi utilizat și reprodus în scopuri non-profit și fără acordul prealabil al Asociației AGER cu condiția indicării sursei de informație.

Raportul a fost elaborat în cadrul proiectului “Banii Publici sunt și Banii Mei!”, implementat de către Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă, (AGER) și Centrul de Investigații Jurnalistice, realizat cu sprijinul financiar al Uniunii Europene și al National Endowment for Democracy.

Conținutul raportului reflectă opinia și poziția autorilor și în nici un caz nu reflectă opinia oficială a Uniunii Europene sau a National Endowment for Democracy.

Cuprins

Abrevieri	3
Introducere.....	5
Sumar executiv	8
Capitolul 1. Confuzii de ordin legal	13
Capitolul 2. Transparența și planificarea achizițiilor publice	15
Capitolul 3. Desfășurarea procedurilor de achiziții publice	20
Capitolul 4. Implementarea contractelor de achiziție publică.....	24
Capitolul 5. Investigații jurnalistice	25
Concluzii și recomandări	31

Abrevieri

AAP – Agenția Achiziții Publice
AC – Autoritate Contractantă
ADR – Agenția pentru Dezvoltarea Regională
AGER – Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă
AO – Asociație Obștească
CEC – Comisia Electorală Centrală
CÎS – Camera Înregistrării de Stat
CMC – Consiliul Municipal Chișinău
COP – Cerere de oferte de prețuri
COPF – Cerere de oferte de prețuri fără publicare
CR – Consiliul Raional
IGP – Inspectoratul General al Poliției
IMSP – Instituția Medico-Sanitară Publică
IT – Informational Technologies
ÎM – Întreprinderea Municipală
LP – Licitație Publică
MAI – Ministerul Afacerilor Interne
MMPSF – Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei
Mln – milioane
MTIC – Ministerul Tehnologiei Informațiilor și Comunicațiilor
OMF – Oficiul Medicilor de Familie
ONG – Organizație Neguvernamentală
OSS – Achiziție dintr-o singură sursă
PCRM – Partidul Comuniștilor din Moldova
PDM – Partidul Democrat din Moldova
PIB – Prodos Intern Brut
PL – Partidul Liberal
PLDM – Partidul Liberal Democrat din Moldova
PPEM – Partidul Popular European din Moldova
PPPN – Partidul Politic “Partidul Nostru”
PSRM – Partidul Socialiștilor din Republica Moldova
SA – Societatea pe Acțiuni
SC – Societatea Comercială
SIS – Serviciul de Informații și Securitate

SRL – Societatea cu Răspundere Limitată

UE – Uniunea Europeană

UNIC – Magazin Universal Central

UTA – Unitatea Teritorială Autonomă

Introducere

Republica Moldova este unul din liderii europeni la capitolul corupție, plasându-se pe locul 103 din 168 de țări în Indicele de Percepere a Corupției 2015 potrivit Transparency International.¹ Combaterea corupției rămâne principala recomandare din partea partenerilor de dezvoltare și organizațiilor internaționale. În același timp, fenomenul corupției este prezent oriunde în Moldova afectând întreaga societate. Este greu de identificat domeniul cel mai afectat de corupție, fie cel al justiției, medicina sau educația. Însă, una din sferele unde corupția este cu siguranță prezentă, având un impact semnificativ asupra climatului de afaceri și concurenței, sunt achizițiile publice.

Pe parcursul ultimilor ani sistemul achizițiilor publice în Moldova a suferit o serie de schimbări, majoritatea acestora având un impact pozitiv. Astfel, Agenția Achizițiilor Publice a fost separată de Agenția Resurselor Materiale, Achiziții Publice și Ajutoare Umanitare. În 2010 experții UE au evaluat procesul de achiziții naționale și au formulat o serie de recomandări autorităților naționale cu scopul atingerii directivelor UE.² Mai recent, o nouă Lege privind achizițiile publice a fost adoptată și a intrat în vigoare din 01.05.2016. Aceasta prevede, inter alia, crearea unei entități separate pentru soluționarea contestațiilor, astfel eliminând confluctul de competență existent în prezent. Totuși, o serie de deficiențe se mențin în pofida amendamentelor legislative. În 2014 experții naționali au apreciat funcționarea legislației în domeniul achizițiilor și au identificat domenii cu risc sporit de fraudă.

Dintre cele mai frecvente fac parte:

- Planificarea ocazională a procesului de achiziții și realizarea achizițiilor care nu sunt în concordanță cu strategia de dezvoltare a sectorului sau a localității;
- Selectarea unor proceduri mai puțin transparente de achiziții, fie prin divizarea achizițiilor, fie prin încheierea ulterioară a contractelor adiționale pentru mărirea valorii achiziției;
- Probleme la stabilirea termenelor limită de prezentare a ofertelor și la stabilirea criteriilor de calificare ;
- Publicarea informației incomplete cu privire la atribuirea contractului și rezultatele achiziției;
- Aplicarea discriminatoare a prevederilor legale;
- Cazuri frecvente de nedeclarare a conflictului de interes;
- Modificarea clauzelor contractuale;

¹<http://www.transparency.org/cpi2015/#map-container>

²http://www.ncu.moldova.md/public/files/publication/armonizare/SLAG_PP_RO.pdf

- Respectarea nesatisfacătoare a condițiilor contractuale, și nesancționarea acestui fenomen.³

În 2013 au fost adoptate de către Parlament câteva măsuri anticorupție, inclusiv majorarea sancțiunilor, confiscarea extinsă. De asemenea în Codul Contravențional au fost incluse contravenții în domeniul achizițiilor: divizarea achizițiilor, împiedicarea accesului liber a concurenților la procesul de achiziții și altele. Sancțiunile stabilite pentru încălcările noi sunt foarte blânde. Pe de altă parte, pînă în prezent nici un funcționar public nu a fost condamnat pentru încălcări în domeniul achizițiilor. Recent se observă tot mai multe cazuri de executare proastă a contractelor de achiziții și dezvăluiri ale schemelor de fraudare a achizițiilor apărute în mass-media.

Responsabilitatea publică a autorităților contractante este redusă iar transparența procesului de achiziții – minimă. În rezultat, societatea civilă are pârghii limitate de a monitoriza cum sunt cheltuiți banii publici.

Scopul proiectului

Scopul general al proiectului este creșterea capacității societății civile de a monitoriza utilizarea banilor publici, în particular a achizițiilor publice.

Astfel, proiectul are două componente de bază. Prima se referă la monitorizarea procedurilor de achiziții în 30 de autorități contractante (dintre care 10 în Chișinău și altele 20 – la nivel local); cea de-a doua – la desfășurarea investigațiilor jurnalistice pe marginea cazurilor de abuz sau fraudă depistate în procesul monitorizării. În timp ce cele 10 autorități contractante din Chișinău sunt monitorizate de experții AGER, pentru celelalte 20 de autorități contractante la nivel local au fost oferite granturi mici pentru 10 organizații neguvernamentale locale, în cadrul unui concurs public. Astfel, cele zece organizații neguvernamentale și cele 20 de autorități contractante monitorizate sunt:

1. AO Asociația Femeilor de Afaceri, or. Bălți – Spitalul de Psihiatrie Bălți, Primăria mun. Bălți;
2. AO Centrul Regional de Dezvoltare Socio-Economică, or. Cahul – Primăria Comunei Pelinei r-ului Cahul, Primăria Cahul;
3. AO Centrul pentru Comunicare Internațională și Drepturile Omului, or. Ialoveni – Consiliul Raional Ialoveni, Agenția pentru Dezvoltarea Regională Centru ADR;
4. Asociația Obștească Socio-Ecologică Civis, s. Brăviceni, r-ul Orhei – Primăria Mitoc, s. Mitoc, r-ul Orhei; Consiliul Raional Orhei; Primăria Brăviceni, s. Brăviceni, r-ul Orhei;

³<http://www.expert-grup.org/ro/biblioteca/item/969-achizitii-publice-moldova>

5. AO Concordia, s. Inești, r-ul Telenești – Consiliul Sătesc Inești, s. Inești, r-ul Telenești; Consiliul Raional Telenești;
6. Fundația Culturală Mihai Eminescu în parteneriat cu Gazeta de Sud, or. Cimișlia – Primăria Cimișlia, Consiliul Raional Cimișlia;
7. AO Generația Mea în parteneriat cu Portalul Informativ colonita.eu, com. Grătiești – Primaria Colonița, s. Colonița, mun. Chișinău; Primăria Grătiești, com. Grătiești, mun. Chișinău;
8. AO Agenția pentru Dezvoltarea Regională Habitat, or. Rezina – Primăria Rezina, Consiliul Raional Rezina;
9. AO Hlina Victorion, s. Hlina, r-ul. Briceni – Direcția Învățământ, Tineret și Sport Briceni, Primaria Satului Hlina, s. Hlina, r-ul. Briceni;
10. Organizația Necomercială Localinvest, or. Rîșcani – Primăria Rîșcani, Spitalul Raional Rîșcani.

La nivel central sunt monitorizate procedurile de achiziții în următoarele 10 autorități contractante:

1. Ministerul Sănătății;
2. Ministerul Afacerilor Interne;
3. Cancelaria de Stat;
4. Agenția Relații Funciare și Cadastru;
5. Primăria Chișinău;
6. Direcția Construcții Capitale;
7. Direcția Generală Locativ Comunală;
8. Banca Națională a Moldovei;
9. Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale;
10. Compania Națională de Asigurări în Medicină.

Adițional, partenerii proiectului monitorizează, selectiv, anumite contracte în cadrul altor autorități contractante, care nu sunt menționate în lista de mai sus, în funcție de importanța social-economică a domeniului sau contractului nemijlocit.

Sumar executiv

În perioada mai – septembrie 2016 organizațiile partenere ale proiectului au monitorizat în total 162 de proceduri de achiziții publice, dintre care: Licitații deschise 71, Cereri ale ofertelor de prețuri 71, Cereri ale ofertelor de prețuri fără publicare 9, achiziții dintr-o singură sursă - 11⁴. Acest număr este mai mic decât cel planificat. Motivul de bază este austeritatea bugetară cu care s-a confruntat Republica Moldova pe parcursul ultimului an, fapt care a limitat semnificativ posibilitățile autorităților contractante de a efectua achiziții. O altă cauză însă rezidă și în îngrădirea accesului la informația referitoare la achizițiile publice de către anumite autorități publice. În aceste cazuri au fost înaintate cereri de chemare în judecată. În unul dintre cazuri s-a reușit încheierea unei tranzacții de împăcare cu autoritatea contractantă, cu oferirea accesului la dosarele solicitate. Însă acest lucru s-a întâmplat la aproape un an de la inițierea procedurii. În celelalte cazuri din păcate constatăm o târăgănare care pare a fi intenționată a desfășurării procesului.

În pofida dificultăților întâmpinate, organizațiile implicate în proiect, au reușit să analizeze un număr suficient de dosare care le permite constatarea anumitor fapte referitoare la problematica achizițiilor în Moldova.

Astfel, principalele curențe ale procedurilor de achiziții pot fi clasificate în două mari categorii. Prima se referă la cele de ordin legislativ, iar a doua – de ordin funcțional. Astfel, chiar în cazurile în care legislația este imperfectă, procedurile de achiziții pot fi desfășurate într-o manieră eficientă, dacă există bună voință autorității contractante. Din păcate, constatăm însă, că autoritățile contractante, în mare parte, utilizează aceste curențe în interesul propriu și nu spre binele public.

Din categoria curențelor legislative putem menționa următoarele:

1. Reglementări ambigue cu privire la accesul la informație privind achizițiile publice.

Această curență a fost descrisă detaliat în raportul precedent de monitorizare. Este una esențială, care împiedică buna desfășurare a proiectului, însă, mai cu seamă, pune sub pericol dreptul cetățeanului de a avea acces la informații cu caracter public.

Trebuie să menționăm că Ministerul Finanțelor a inițiat revizuirea Legii noi a achizițiilor publice, în vederea ajustării acesteia la cerințele Acordului de Asociere. În afară de modificarea prevederilor de țin

⁴ Legea nouă privind achizițiile publice, Nr. 131, nu mai prevede procedura de achiziție dintr-o singură sursă ca atare, ci o include printre procedurile negociate. În contextual exercițiului de monitorizare vom utiliza denumirea de achiziție dintr-o singură sursă.

de Agenția de Soluționare a Contestațiilor, proiectul de lege s-a referit și la oferirea accesului public la dările de seamă privind achizițiile. Proiectul a fost aprobat de Guvern la 27 aprilie 2016, și a fost adoptat de Parlament în lectură finală la 23 septembrie 2016⁵. Deși doar darea de seamă nu este întotdeauna suficientă pentru a evalua corectitudinea desfășurării procedurii de achiziție, această propunere este un pas înainte spre transparentizarea achizițiilor și așteptăm publicarea acestuia cât mai curînd în Monitorul Oficial, pentru a vedea cum a fost adoptat acest proiect în lectura finală.

2. Posibilitatea încheierii contractelor pe întregul volum de lucrări/servicii, fără garanția unei acoperiri financiare

Astfel, am constatat că sunt multe cazuri de contracte încheiate pentru întregul volum de lucrări în timp ce acoperirea financiară este suficientă pentru 10-15% din acestea. Astfel antreprenorul execută partea de lucrări pentru care este plătit, iar cealaltă urmează a fi continuată în momentul apariției resurselor financiare. Între timp însă, lucrările efectuate pierd din calitate/actualitate sau chiar relevanță, iar banii sunt iroșiți. În acest context, art. 72 (1) al Legii 131 stipulează următoarele "Pentru achizițiile de bunuri, lucrări și servicii a căror perioadă de realizare este mai mare de un an, contractul poate fi încheiat pentru întreaga achiziție, însă realizarea lui urmează a fi asigurată în limitele alocațiilor anuale prevăzute în aceste scopuri și precizate anual în contract". Deși, din punct de vedere formal, această prevedere este potrivită, și contribuie și la asigurarea limitării divizării achizițiilor, din punct de vedere practic, implementarea acesteia ridică probleme și necesită o reglementare mai detaliată.

3. Noile prevederi legale necesită a fi detaliate corespunzător în actele subordonate legii

Ne referim aici în mod special la prevederea pe care am salutat-o drept una foarte bună, care se referă la posibilitatea participării reprezentanților societății civile în cadrul grupului de lucru pentru achiziții. Astfel, în conformitate cu prevederile art. 13 a Legii nr. 131, din 03.07.2016 și punctul 5 al Regulamentului cu privire la activitatea grupului de lucru pentru achiziții, autoritatea contractantă va include obligatoriu în componența grupului de lucru reprezentanți ai societății civile, în cazul în care a fost depusă o cerere scrisă în acest sens cu două zile înainte de data-limită de depunere a ofertelor. Totodată, Regulamentul prevede următoarele: "Cererea prevăzută la pct. 5 va cuprinde cel puțin: denumirea organizației, numele și prenumele reprezentantului acesteia, copia de pe documentul ce confirmă împuternicirile sau numele și prenumele persoanei fizice; adresa juridică și poștală sau adresa de domiciliu; datele de contact, inclusiv adresa electronică; procedura de achiziție la care solicită să fie

⁵ <http://parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/3238/language/ro-RO/Default.aspx>

inclus în componența grupului de lucru.” Deși la prima vedere, această prevedere nu ridică semne de întrebare, noi ne-am confruntat cu un caz în practica de monitorizare, care ne-a sugerat că sintagma “cel puțin” nu este cea mai potrivită, autoritatea contractantă poate să utilizeze această sintagmă pentru a solicita documente adiționale, astfel întârziind includerea reprezentantului în grupul de lucru, uneori fiind prea târziu pentru a o mai face.

4. Neclarități referitoare la anumite prevederi ce țin de conflictul de interese

Legea 131 privind achizițiile publice conține un articol privind evitarea conflictului de interese, care de altfel este foarte binevenit. Însă alineatul (2) al acestui articol prevede următoarele: Persoana fizică sau juridică care a participat la întocmirea documentației de atribuire are dreptul, în calitate de operator economic, de a fi ofertant, ofertant asociat sau subcontractant, dar numai în cazul în care implicarea sa în elaborarea documentației de atribuire nu este de natură să distorsioneze concurența. Această prevedere este una foarte periculoasă, iar sintagma “numai în cazul în care implicarea sa în elaborarea documentației de atribuire nu este de natură să distorsioneze concurența”, poate fi interpretată discreționar, și de către cine? Cine stabilește dacă această “implicare” distorsionează sau nu concurența? Suntem de părerea că persoana sau compania care a elaborat documentația de atribuire nu poate să participe la achiziția respectivă.

La categoria deficiențelor funcționale se referă:

1. Atitudinea iresponsabilă a grupului de lucru vizavi de documentația de achiziții

În perioada de referință au fost constatate multiple cazuri de completare și/sau păstrare neglijentă a dosarelor de achiziție. Aici ne referim la semnarea “în alb” a procesului verbal de deschidere a licitațiilor sau completarea necorespunzătoare a acestuia; semnarea procesului verbal de deschidere a licitației de către membrii GL care de fapt nu au fost prezenți la ședință; neglijență în anexarea declarațiilor de imparțialitate la dosar; lipsa unor documente obligatorii din dosare, și prezentarea lor ulterioară, după semnalarea de către monitori; amânarea vizitelor observatorilor din motivul că dosarul nu este “cusut”.

2. Lipsa personalului calificat

Adesea lipsa personalului calificat pentru elaborarea caietului de sarcini/specificațiilor tehnice duce la repetarea procedurilor de mai multe ori, din cauza elaborării necalitative a cerințelor. De multe ori, această carență este cauza amendării frecvente a contractelor, sau chiar anulării acestora de către

agentul economic, care descoperă, venind la fața locului, că cele descrise în caietul de sarcini nu corespund realității.

3. Supravegherea slabă asupra respectării legislației

Cazurile de neplanificare sau planificare inadecvată a achizițiilor rămân neobservate și nesancționate, chiar dacă Codul Contravențional prevede sancțiuni în acest sens. Prin insistența conjugată a partenerilor proiectului, câteva autorități contractante au elaborat planurile de achiziții pentru anul 2016, însă acestea sunt doar câteva din miile de autorități contractante din țară.

La fel și cazurile de divizare a achizițiilor, care ar trebui să fie mai atent supravegheate de către Agenția Achiziții Publice care înregistrează contractele de achiziții, persistă, în pofida sancțiunilor stabilite de Codul Contravențional.

Una dintre cele mai importante se referă la implementarea propriu-zisă a contractelor de achiziție. Aici se pare că în afara interesului propriu a autorității contractante și a bunei-credințe a agentului economic, nu există pîrghii eficiente de supraveghere a realizării prevederilor contractuale.⁶ Astfel, asistăm la cazuri cînd contractele se implementază diferit în practică de ceea ce a e prevăzut în contract, nu se finalizează lucrările sau nu se implementează deloc.

Garanția de bună execuție este un aspect problematic. În perioada de referință am întîlnit un număr mult mai mare de contracte în care nu este stipulată garanția de bună execuție, chiar dacă conform legii aceasta este obligatorie în contractele respective. Astfel, în contracte foarte mari ca valoare lipsește garanția de bună execuție, or, acesta este un remediu important, pină la soluția judiciară, de a asigura executarea contractului sau compensa anumite pierderi în cazul neexecutării. Vedem aici un rol important al Agenției Achiziții Publice care trebuie să refuze înregistrarea unor asemenea contracte, însă nu este clar de ce nu o face.

4. Alte încălcări în cadrul procedurilor de achiziții

Aici menționăm acele încălcări care apar în pofida existenței prevederilor legale suficiente.

Una dintre acestea este elaborarea unor specificații tehnice fie prea vagi, fie prea specifice, fapt care poate limita concurența, sau induce participanții la licitație în eroare.

⁶ Cu excepția auditului Curții de Conturi, care însă nu reușește să acopere toate autoritățile contractante din țară.

Aplicarea tendențioasă a anumitor prevederi legale la evaluarea ofertelor. Astfel, aceeași prevedere legală este aplicată diferit față de diferiți participanți la procedura de achiziție, sau, aceeași prevedere este aplicată diferit față de același agent economic în cadrul a două proceduri distincte.

Capitolul 1. Confuzii de ordin legal

Perioada de referință a fost caracterizată de o activitate intensă de imlementare a noului cadrul normativ recent adoptat.

Deși, în mare parte cadrul legislativ și normativ adoptat este unul bun, pe parcursul monitorizării am constatat anumite curențe, pe care le relatăm în continuare.

Astfel, Legea noua, Nr. 131 privind achizițiile publice conține un articol privind evitarea conflictului de interese, care de altfel este foarte binevenit. Însă alineatul (2) al acestui articol prevede următoarele: Persoana fizică sau juridică care a participat la întocmirea documentației de atribuire are dreptul, în calitate de operator economic, de a fi ofertant, ofertant asociat sau subcontractant, dar numai în cazul în care implicarea sa în elaborarea documentației de atribuire nu este de natură să distorsioneze concurența. Această prevedere este una foarte periculoasă, iar sintagma *”numai în cazul în care implicarea sa în elaborarea documentației de atribuire nu este de natură să distorsioneze concurența”*, poate fi interpretată discreționar, și de către cine? Cine stabilește dacă această *”implicare”* distorsionează sau nu concurența? Suntem de părerea că persoana sau compania care a elaborat documentația de atribuire nu poate să participe la achiziția respectivă.

O situație de *”conflict de interese”* după părerea noastră a avut loc la Bălți, unde, conform relatărilor colegilor de la Asociația Femeilor de Afaceri, *o angajată a Întreprinderii municipale ”Direcția Reparații și Construcții Drumuri Bălți” elaborează toată documentația tehnică pentru concursurile primăriei de achiziții publice pentru reparația drumurilor din mun. Bălți. Astfel, această întreprindere este avantajată față de ceilalți concurenți deoarece are mult mai mult timp la dispoziție pentru a pregăti documentele necesare, mai mult decât atât probabil își ajustează documentația tehnică necesităților întreprinderii, evaluează gradul de deteriorare a drumului, etc.*⁷ În privința acestei situații, colegii de la Bălți au sesizat Agenția Achiziții Publice, care a făcut referire exact la articolul sus-menționat, precizând că nu este o încălcare.

Legea nouă permite reprezentanților societății civile să participe în cadrul grupului de lucru pentru achiziții, o modificare salutată de noi de la bun început. Însă, pe parursul citorva luni de monitorizare de la intrarea în vigoare a noului cadrul legal, am observat anumite neajunsuri, sau mai bine spus, prevederi cu risc sporit. Una dintre acestea re se referă la Regulamentul privind activitatea grupului de lucru

⁷ Din raportul de monitorizare al Asociației Femeilor de Afaceri, pentru perioada mai-septembrie 2016

pentru achiziții, adoptat prin HG 667 din 27 Mai 2016, care prevede (pct.6): "Cererea prevăzută la pct. 5 va cuprinde **cel puțin**: denumirea organizației, numele și prenumele reprezentantului acesteia, copia de pe documentul ce confirmă împuternicirile sau numele și prenumele persoanei fizice; adresa juridică și poștală sau adresa de domiciliu; datele de contact, inclusiv adresa electronică; procedura de achiziție la care solicită să fie inclus în componența grupului de lucru. Or, acest "cel puțin" s-a demonstrat a fi un instrument periculos în mâinile responsabililor din cadrul autorităților pentru includerea sau neinclusiunea în grupul de lucru.

Totodată, deși nici legea, nici Regulamentul, nu interzic participarea a doi reprezentanți ale unei și aceiași asociații în cadrul grupului de lucru, unele autorități refuză, neîntemeiat o asemenea cerere.

Un proiect de modificare a Legii 131 a fost propus de către Ministerul Finanțelor, și aprobat de Guvern la 27 aprilie. Acestea se referă, în mare parte la schimbarea modului de organizare și funcționare a Agenției Naționale de Soluționare a Contestațiilor, în contextul alinierii la prevederile Acordului de Asociere, prin oferirea unui statut de independență față de executiv. Totodată, același proiect prevedea, la art. 73 că „(2) Darea de seamă privind procedura de achiziție publică este un document public. Accesul persoanelor la aceste informații poate fi limitat numai în măsura în care aceste informații includ, în special, secrete tehnice sau comerciale și aspecte confidențiale ale ofertelor. Am sugerat concretizarea acestuia, pentru a evita aprecierea subiectivă din partea autorității contractante privind caracterul secret al anumitor informații. Astfel, în redacția adoptată de Guvern, acest alineat a fost completat cu următoarea sintagmă "(...) conform prevederilor Legii nr. 171 din 06.07.1994 cu privire la secretul comercial sau a Legii nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat". Această prevedere este un pas semnificativ pentru asigurarea transparenței procesului de achiziții publice. Acest proiect a fost adoptat în prima lectură, însă nu am putut vedea versiunea adoptată pe pagina Parlamentului. Totodată, trebuie să menționăm că în unele cazuri este necesară vizualizarea altor documente din dosarul de achiziții (de exemplu prezenta documentelor care sunt invocate lipsa sau neadecvate pentru descalificarea unor ofertanți, compararea condițiilor propuse în ofertă cu cele incluse în contractul final, etc.). În asemenea cazuri nu este clar cum va fi posibil de accesat informația. Ar fi bine ca legea să prevadă accesul extins la anumite informații, în caz de solicitare argumentată din partea persoanelor interesate.

Capitolul 2. Transparența și planificarea achizițiilor publice

Organizațiile implicate în realizarea proiectului au continuat evaluarea gradului de transparență a autorităților contractante monitorizate în aspecte ce țin de planificarea achizițiilor publice. Unul din elementele transparenței achizițiilor publice este planificarea acestora și publicarea informației cu privire la planificare. Trebuie să menționăm că legea nouă nu a schimbat prea multe în sensul clarificării aspectelor ce țin de planificarea achizițiilor. Astfel, legea 131 reglementează suficient de detaliat anunțul de intenție, la articolul 27. Despre planul de achiziție se menționează doar ocazional în articolul referitor la încheierea contractului de achiziție (*Articolul 70 "Contractul de achiziții publice se încheie conform procedurilor de achiziție publică prevăzute de prezenta lege, pentru întreaga sumă atribuită unei achiziții pe an, în temeiul planului de achiziție și în limita alocațiilor aprobate"*), și printre atribuțiile grupului de lucru (*Articolul 14 "Grupul de lucru (...) elaborează planuri anuale și trimestriale de efectuare a achizițiilor publice*). Astfel, deși legea prevede că contractul se încheie în temeiul planului de achiziție, în practică acest fapt nu este verificat, și cum vom arăta mai jos, un număr extrem de mic de AC elaborează planuri de achiziție.

Ținând cont de faptul că pentru achizițiile mai mici de 400,000 lei la bunuri și servicii și 1,500,000 la lucrări, nu se publică anunțul de intenție, iar pînă la limita de 150,000 lei pentru bunuri și servicii și 200,000 lei pentru lucrări se aplică proceduri de transparență redusă cum sunt achizițiile de valoare mică sau COPF, o bună parte din achizițiile efectuate de autoritățile contractante mai mici pot fi cu greu urmărite, doar post-factum, la publicarea listei contractelor atribuite.

În urma evaluării am constatat că doar 13 autorități la nivel local (din 20) au elaborat planul de achiziții publice pentru 2016⁸. Doar 8 **dintre acestea l-au și publicat pe pagina web**.

Dintre autoritățile monitorizate la nivel central, 5 autorități din 10 au publicat planul pentru 2016 (comparativ cu 6 în 2015) au publicat planul de achiziții publice, și 6 dispun în total dispun (comparativ cu 7 în 2015) dispun de un asemenea plan.

Organizațiile care desfășoară activitățile de monitorizare au informat autoritățile contractante cu privire la necesitatea elaborării și publicării planului de achiziții publice. Dacă în 2015, drept rezultat al acțiunilor proiectului mai multe autorități au elaborat și publicat planurile de achiziții pe paginile web, în 2016 acest lucru nu s-a întimplat, explicația oferită de către autorități fiind neaprobarea bugetului

⁸ Vezi Anexa 1 pentru detalii

național, care respectiv târăgănează aprobarea bugetelor locale, or planul de achiziții se aprobă după aprobarea bugetului. Totodată, anumite autorități contractante cărora li s-a atenționat despre necesitatea publicării planului de achiziții, o făcuse în perioada precedentă, însă acum planul a dispărut din nou de pe site. Astfel a fost nevoie să telefonăm și doar după aceasta planul a fost din nou publicat pe pagina web⁹. Din păcate asemenea situații lasă impresia că aceste planuri nu se publică pe pagina web intenționat.

Echipa proiectului a continuat să monitorizeze paginile web ale autorităților contractante, pentru a vedea în ce măsuri acestea dispun de o rubrică dedicată achizițiilor și dacă aceasta conține informație la zi. Comparativ cu perioada de monitorizare precedentă, încă o autoritate monitorizată (CR Orhei, în afară de CR Telenești și Bălți) au creat pe paginile sale web rubrici dedicate achizițiilor publice, și au început să plaseze informații. Acest lucru s-a întâmplat la insistența organizațiilor care desfășoară monitorizarea în teritoriu.

Un alt aspect al monitorizării a vizat analiza prezenței achiziției anunțate în Planul de achiziții al autorității respective. Astfel, am constatat că, în mare parte, achizițiile efectuate erau incluse în Planul de achiziții al autorității, evident, în cazul în care autoritatea dispunea de un Plan de achiziții. Totuși, o bună parte din autorități nu au elaborat planul de achiziții pe motiv că bani nu sunt și respectiv nu au necesitatea de a planifica achizițiile. Totuși, achiziții au avut loc, deși mult mai puține decât în perioadele precedente, astfel acestea fiind în afara oricărui vizor.

Un alt aspect ce ține de transparență este oferirea accesului la informații din dosarele de achiziție. Astfel, organizațiile care au desfășurat monitorizarea au solicitat accesul la dosarele de achiziții (sau anumite părți ale acestora) de la autoritățile contractante. La nivel local, în mare parte, organizațiile nu au întâmpinat dificultăți în obținerea informației. În unele cazuri AC a târăgănat procesul de oferire a informației, însă în final aceasta a fost oferită.

Cu o atitudine mai deosebită s-au confruntat colegii de la Colonița. Astfel, în baza legii noi a achizițiilor publice, reprezentanții AO "Generația mea" au depus 2 demersuri de includere în grupul de lucru achiziții. În primul caz a fost emisă dispoziția primarului de includere în grupul de lucru. Au solicitat acces la ofertele depuse, însă de fiecare dată le-a fost refuzat, până în ziua desfășurării ședinței de evaluare a ofertelor. Atunci li s-a propus să examineze și să evalueze ofertele în valoare de cca. 1,5 mln lei timp de 10 minute înainte de ședința de evaluare. În aceste condiții, reprezentantul asociației a formulat o Opinie

⁹ De exemplu în cazul Direcției Construcții Capitale, Chișinău.

separată în care au fost expuse situațiile dubioase și abuzurile grupului de lucru achiziției expuse remarcate.

În al doilea caz, primarul NU a emis dispoziția de includere în grupul de lucru, ceea ce reprezintă o încălcare a legii.

În cel de-al doilea caz, la 19 Septembrie a fost depus Demersul din partea AO "Generația Mea" adresat Primăriei Colonița cu privire la includerea în grupul de lucru, pentru procedurii COP 1616-op/16, desfășurată la 22 Septembrie, a Dlui Valeriu Ciorbă, fiind formulat conform prevederilor p.6 a Regulamentului adoptat prin HG 667 din 27 Mai 2016. După depunerea Demersului, Președinta ONG-ului "Generația Mea" a fost contactată telefonic de către juristul Primăriei Colonița care a solicitat acte suplimentare, și anume – copia statutului ONG-ului "Generația Mea", poziția și împuternicirile Dlui Valeriu Ciorbă, copia Contractului cu Portalul Colonita.eu. Pe data de 20 Septembrie, către ONG "Generația Mea" a fost transmisă o scrisoare electronică (scrisoarea nu includea numărul, data, ștampila și semnătura) din partea Primăriei Colonița în care se solicita copia Extrasului din Registru a persoanelor juridice sau statutului AO "Generația Mea". La data deschiderii ofertelor Dui Valeriu Ciorbă nu a fost inclus în calitate de membru a grupului de lucru. Totodată, demersul depus de către ONG nu a fost restituit, așa cum prevede Regulamentul sus-menționat (pct. 7 " În cazul în care cererea nu corespunde condițiilor prevăzute la pct. 6, autoritatea contractantă va restitui cererea respectivă pentru perfectarea corespunzătoare)".¹⁰

Cu privire la acest caz, am formulat o scrisoare către Ministerul Finanțelor și AAP, explicînd situația și propunînd modificarea punctului 6 al Regulamentului sus-menționat. Tindem să credem că Regulamentul ar trebui să prevadă exhaustive lista de documente care trebuie prezentată alături de cerere și/sau poate fi solicitată de autoritatea contractantă. Actualmente, Regulamentul prevede: "Cererea prevăzută la pct. 5 va cuprinde cel puțin: denumirea organizației, numele și prenumele reprezentantului acesteia, copia de pe documentul ce confirmă împuternicirile sau numele și prenumele persoanei fizice; adresa juridică și poștală sau adresa de domiciliu; datele de contact, inclusiv adresa electronică; procedura de achiziție la care solicită să fie inclus în componența grupului de lucru."

La nivel central, însă, situația este și mai dificilă. Doar 3 din 10 autorități contractante selectate au oferit acces la dosarele de achiziție, acestea sunt: Primaria mun. Chișinău, Direcția Generală Locativ-Comunală și Agenția Relații Funciare și Cadastru (doar parțial). Trebuie să menționăm faptul că cea mai bună colaborare s-a stabilit cu Direcția Generală Locativ-Comunală, care a fost destul de receptivă la

¹⁰ Din raportul narativ al Asociației Obștești "Generația Mea", pentru perioada mai-septembrie 2016.

solicitările noastre și nu am întâmpinat dificultăți în vizualizarea dosarelor solicitate (deși nu au permis fotografierea fișelor din dosar sau efectuarea unor copii, care, după părerea noastră este contrar legii). Totodată, un aspect care merită menționat este faptul că niciuna dintre aceste AC nu permit efectuarea de poze la conținutul dosarelor (cel puțin selectiv), fapt ce îngreunează analiza dosarelor, deoarece consumă foarte mult timp notarea de mână a tuturor aspectelor importante, și nu poate fi făcută decât la sediul AC.

Celelalte 7 AC la nivel central au refuzat oferirea accesului a informație deși Legea Nr. 982 din 11.05.2000, cu privire la accesul la informație, prevede că instituțiile publice (furnizorii de informații) pun la dispoziția solicitantului de informații orice informație oficială, cu excepția celor cu accesibilitate limitată. Articolul 7 al acestei legi stabilește exhaustiv care sunt informațiile oficiale cu accesibilitate limitată, iar dosarele de achiziții nu cad sub incidența acestui articol. Alineatul (4) al acestui articol prevede următoarele: *”Nu se vor impune restricții ale libertății de informare decât dacă furnizorul de informații poate demonstra că restricția este reglementată prin lege organică și necesară într-o societate democratică pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei sau protecției securității naționale și că prejudiciul adus acestor drepturi și interese ar fi mai mare decât interesul public în cunoașterea informației”*.

Legislația în domeniul achizițiilor nu interzice oferirea informației din dosarele de achiziții, însă, nici nu prevede expres obligativitatea oferirii acestei informații, sau, nu stabilește care informație poate fi sau nu poate fi oferită.

Astfel, Hotărârea Nr. 9 din 17.01.2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la întocmirea și păstrarea dosarului achiziției publice, prevede următoarele:

”Cu excepția cazurilor în care instanța de judecată o cere, autoritatea contractantă nu divulgă informația privind datele de calificare ale ofertanților, prețul ofertei sau temeiul determinării lui, expunerea succintă a altor condiții esențiale ale fiecărei oferte și ale contractului de achiziție, rezumatul evaluării și comparării ofertelor (ținându-se cont de aplicarea marjei preferențiale), rezumatul demersurilor în care s-au solicitat explicații referitoare la documentele de preselecție sau la documentele de licitație, rezumatul răspunsurilor la ele, precum și expunerea rezumativă a oricăror modificări operate în aceste documente, dacă divulgarea acestora contravine legislației și intereselor statului, prejudiciază interesele comerciale legitime ale părților sau împiedică concurența loială (pct. 12).”

Această prevedere și este utilizată mai des de către autoritățile contractante pentru a motiva refuzul accesului la informație. Totuși, alte acte normative din sfera achizițiilor, conțin prevederi diferite, cum de exemplu HG Nr. 763, care menționează în pct. 26.1 din Anexa 1, următoarele:

”Informațiile ce țin de examinarea, evaluarea, compararea și postcalificarea ofertelor nu vor fi dezvăluite ofertanților sau altor persoane ce nu sînt oficial implicate în acest proces, pînă la momentul înregistrării contractului în modul stabilit.”

Din prevederea de mai sus rezultă că acest tip de informație poate fi oferit personalor neimplicate în procesul de achiziție după înregistrarea contractului.

Astfel, în cazul celor șapte AC care au refuzat accesul la informație, AGER a înaintat cereri de chemare în judecată pentru a apăra dreptul la informație și a scoate din ”secretizare” sectorul de achiziții publice. Din păcate însă, procesele sunt trăgănite în mod intenționat de către autoritățile vizate, invocînd de fiecare dată noi motive pentru amînarea ședinței de judecată. Totuși, în cazul Agenției Medicamentului, am reușit să încheiem o tranzacție de împăcare și să obținem astfel acces la dosarele solicitate.

Capitolul 3. Desfășurarea procedurilor de achiziții publice

Planificarea și desfășurarea ședințelor de deschidere a ofertelor

Organizațiile ce au desfășurat monitorizarea procedurilor de achiziții publice au participat și la ședințele de deschidere a ofertelor, în cazul licitațiilor publice. Acest lucru le-a permis să evalueze măsura în care aceste ședințe se desfășoară în conformitate cu cadrul legal. Am constatat, în acest sens, că ședințele de deschidere a ofertelor se desfășoară, în mare măsură, conform prevederilor legale.

Însă, sunt destul de frecvente cazurile când lipsesc declarațiile de confidențialitate și imparțialitate, or acestea trebuie semnate înainte de deschiderea ofertelor.

Completarea și păstrarea documentelor de licitație

Atitudinea membrilor grupului de lucru față de completarea și păstrarea dosarelor de achiziții lasă mult de dorit. Astfel, încălcările pe care le-am observat în perioada precedentă au fost mai frecvente în perioada de referință, totodată a fost observate altele noi.

Astfel, sunt multiple cazurile când procesele verbale sunt semnate "în alb", sau nu conțin minimum de informație solicitată de lege. Au fost constatate cazuri de necorespondere a numărului de semnături a membrilor grupului de lucru de pe oferte cu cele de pe Procesul Verbal de deschidere a ofertelor.

Totodată am constatat cazuri când membrul grupului de lucru care a lipsit de fapt de la ședință, a semnat procesul verbal.

Contractele de achiziții conțin informații incomplete. Sunt luate modele tipizate, completate foarte vag, deseori nu conțin nici numele administratorului întreprinderii cu care se încheie contractul. Informațiile referitoare la termenul de execuție a lucrărilor, prestării serviciilor sau achiziționare de bunuri lipsesc cu desăvârșire din toate contractele. Totodată nici date referitoare la garanție nu există.¹¹

O astfel de atitudine față de documentele de licitație este îngrijorătoare deoarece denotă lipsa de responsabilitate față de procesul de achiziție în sine.

Conținutul documentelor de participare

În ceea ce ține de conținutul invitației de participare, nu au fost semnalate abateri frecvente de la cerințele legale, acestea conținând toate elementele necesare. Termenul de prezentare a ofertelor în

¹¹ Din raportul de monitorizare al Asociației Obștești Hlina Victorion

cadrul procedurilor monitorizate s-a încadrat în limitele legale, fiind, totodată apreciat de monitori drept suficient pentru achizițiile respective ținând cont de specificul acestora. Totuși, ținem să menționăm că au fost foarte rare cazurile în care termenul de prezentare a ofertelor să depășească minimul stabilit de lege. Și chiar în cazul achizițiilor destul de complexe termenul a fost fixat cel minim prescris de lege (20 zile în cazul licitațiilor deschise, uneori fiind micșorat la 15 zile).

Conținutul invitației de participare și a documentelor adiacente la capitolul descrierea bunurilor sau a lucrărilor suferă deficiențe. Au fost întâlnite mai multe cazuri când unul dintre operatorii economici interesați a depus contestație referitoare la descrierea bunurilor/lucrărilor și în rezultat au fost operate modificări în anunțul din BAP. De multe ori, din cauza lipsei de cunoștințe tehnice specifice a membrilor grupului de lucru în caietul de sarcini nu se specifică toate lucrările care necesită a fi efectuate, sau, se menționează incomplet, sau de o altă calitate, astfel rezultând în modificarea ulterioară a contractului, sau îndeplinirea necalitativă/nefinalizarea lucrărilor.

De exemplu, colegii noștri de la Centrul pentru Comunicare Internațională și Drepturile Omului au participat în calitate de membri ai grupului de lucru la procedura finală pentru achiziționarea lucrărilor de Izolarea termică (etaj tehnic, subsol) a blocului Centrului Perinatal al IMSP Spitalul raional Orhei. Această procedură a fost desfășurată a **șasea oară**, în decurs de doi ani. Anterior, pentru aceste lucrări a fost încheiat un contract cu firma Magda SRL, care a renunțat la contract din motiv că lucrările din proiectul tehnic nu coincideau cu situația de la fața locului.

Din dosarul de achiziție nu este clar, de multe ori, dacă devizele estimative a lucrărilor au fost verificate/expertizate în modul corespunzător.

Mai mulți dintre colegii noștri din teritoriu au constatat că suma estimativă a contractelor de cele mai multe ori nu se stabilește după studierea minuțioasă a pieței dar se stabilește sau „din pod” sau în dependență de suma disponibilă aflată la dispoziția autorității contractante. De exemplu, la Bălți au fost anulate câteva proceduri din motivul că ofertele agenților economici implicați în cursa pentru banii publici au fost mai mici cu mult mai mult decât 15 % din valoarea estimativă a achizițiilor.

O situație interesantă a fost semnalată la Colonița:

”COP 1985-op/15 primaria Colonita, iluminat stradal. Invitate 10 companii. Depuse 4 oferte, toate fiind cu 15% mai mici ca valoarea estimata. Fiindu-le solicitate tuturor celor 4 ofertanți explicatii privind oferta anormal de scăzută, a răspuns doar 1 ofertant. De la 10 invitati s-a ajuns la o singura oferta cu 15% mai mici ca valoarea estimata, pe care P. Colonita a declarat-o cistigatoare.

Primăria Colonița a desemnat cistigătorul procedurii. Ulterior achiziția a fost anulată de AAP din motiv ca valoarea tuturor ofertelor este mai mică cu cel puțin 15 la sută decât valoarea estimativă a lucrărilor, calculate de către autoritatea contractantă în modul stabilit. Potrivit art. 59 alin. 1, lit. c), al Legii privind achizițiile publice nr. 96 din 13.04.2007.”¹²

Evaluarea ofertelor

Deși în cele mai multe cazuri, la analiza post-factum a dosarelor nu au fost constatate erori grave în evaluarea ofertelor, totuși în câteva dosare s-a observat un tratament preferențial aplicat unor operatori economici. De exemplu, la Orhei, la achiziția de lucrări de reparație a drumurilor locale (vezi detalii în Anexa 2): ”a fost o Licitatie Publica repartizata in 6 loturi, 2 loturi unde sumele mai mari au fost cistigate de catre GENESIS INTERNATIONAL S.R.L., si cel mai interesant fapt e ca amplasarea geografica nu ar permite in asa termini restrinsi sa activeze in paralele in toate 4 directii a raionului Nord, Sud, Vest si Est si distante diferite plus numarul major a localitatilor deservite. De asemenea este foarte interesant că in cadrul achizitiei date s-a permis accesul la licitatie data, si a cistigat si lotul 4, de catre BEȘETE NICOLAE Î.I., adica o intreprindere individuala care conform Camerei de Licentiere ar avea licenta in constructii de cladiri dar nici de cum drumuri, pentru drumuri se necesita o licenta aparte”¹³.

Cazuri de conflict de interese

În afara cazului de la Bălți relatat mai devreme în raport, care constituie, după părerea noastră, un conflict de interese, însă din pacate nu și din perspectiva legislației în vigoare, am observat mai multe alte cazuri, cvasi-legale.

De exemplu la Telenești, 2 contracte de mica valoare sunt incheiate intre Directia Educatie si II ”Furculita Ecaterina”, iar dna Furculita Ecaterina este Vicepresedinte al raionului. Or, asemenea cazuri sunt destul de frecvente. Nu este un conflict de interese direct, atît timp cît doamna respectivă nu este si membră a grupului de lucru, însă în ce măsură ea, în calitatea sa de vice-președinte a raionului, are sau poate avea influență asupra deciziilor grupului de lucru?¹⁴

¹² Din raportul narativ al Asociației Obștești ”Generația Mea”, pentru perioada mai-septembrie 2016.

¹³ Din raportul narativ al Asociației Obștești ”CIVIS”, pentru perioada mai-septembrie 2016.

¹⁴ Din raportul narativ al Asociației Obștești ”Concordia”, pentru perioada mai-septembrie 2016.

Lipsa personalului calificat

Lipsa personalului calificat este o problemă acută în cadrul multor autorităţi contractante. Caietele de sarcini sunt alcătuite necalitativ, aceasta rezultând ulterior fie în refuzarea contractului de către compania selectată, fie în necesitatea amendării contractului sau chiar anunţarea unui nou concurs pentru "acoperirea" neajunsurilor din prima procedură. Un asemenea caz ne-a fost relatat de colegii de la Bălţi, după cum urmează:

" Mai târziu am mai depistat un caz de divizare a achiziţiei. Pe data de 06 iulie 2016 în cadrul Primăriei Bălţi, drept urmare a publicării în BAP nr. 47 din 24.06.2016, a avut loc concursul COP Nr. 16/01481 privind achiziţionarea lucrărilor de reparaţie capitală a blocului alimentar în LT "M. Eminescu" conform necesităţilor DÎTS a Primăriei mun.Bălţi. Mai târziu DITS a venit cu rugămintea la grupul de lucru de a organiza o altă procedura de reparaţie la acelaşi Liceu Teoretic Mihai Eminescu dar deja la alt bloc, era vorba de o anexa la cantina şcolărească dar deja la clasele primare la aceeaşi instituţie. La această şedinţă şefa serviciului achiziţiei publice a primăriei Bălţi a atenţionat reprezentanţii Direcţiei de Învăţământ Bălţi că este vorba de aceeaşi instituţie la Liceul Mihai Eminescu din Bălţi si este vorba tot de lucrări la cantina şcolărească cu toate ca este vorba de alt bloc. La care reprezentanţii au spus sa nu este nici o problema ei vor schimba codul CPV si agenţia nu va vedea problema.

Ca urmare a acestor discuţii, pe data de 12 august, la ora 10-00 a avut loc concursul COP privind achiziţionarea lucrărilor "Anexa către blocul alimentar a clădirii blocului claselor primare a LT "M. Eminescu" de pe str. Puşkin conform necesităţilor Direcţiei Învăţământ, Tineret şi Sport a Primăriei mun.Bălţi.

Am raportat cazul către Agenţia Acchiziţiei Publice şi către Ministerul Educaţiei. Nu am primit nici un răspuns oficial până acum la această solicitare de a investiga cazul.

Însă am fost contactată telefonic de directorul Liceului Teoretic Mihai Eminescu şi am fost rugată să vizitez şantierul în construcţie. Am venit la obiectul în construcţie şi dnul director mi-a explicat că anumite lucrări nu au fost prevăzute de proiect şi mai are nevoie de bani pentru a finisa lucrarea. Cei de la Direcţia de Învăţământ i-au zis că nu pot face aceasta deoarece sunt supravegheaţi în cadrul proiectului „Banii publici sunt şi banii mei!”¹⁵.

¹⁵ Caz relatat de Asociaţia Femeilor de Afaceri, Bălţi, raportul de monitorizare pentru perioada mai-septembrie 2016.

Capitolul 4. Implementarea contractelor de achiziție publică

Una dintre etapele procedurilor de achiziție care este verificată/evaluată cel mai puțin este implementarea propriu-zisă a contractului. Astfel, campania de monitorizare și-a propus să evalueze contractele și din perspectiva finalității acestora.

Un prim mijloc de asigurare a executării contractului este stabilirea și reținerea garanției de bună execuție, cel puțin în contractele pentru care legea obligă acest lucru. Din păcate, însă, o bună parte a contractelor analizate, nu conțineau garanția de bună execuție nici la nivel de prevedere în contract.

În cazul contractelor de lucrări se atestă cele mai frecvente întârzieri în executarea obligațiilor contractuale. Din datele furnizate de organizațiile ce monitorizează achizițiile la nivel local, evidențiem următoarele exemple:

- La primăria Inesti a fost încheiat contractual de mică valoare de procurare a materialelor de construcție pentru reparația curentă a oficiului primăriei. Materialele au fost aduse, în prezent nu sunt, reparație la primărie nu s-a făcut. Este cam dificil să dovedești unde s-au dus.¹⁶
- Reparația drumurilor locale în raionul Orhei, unde lucrările executate nu corespund celor stipulate în caietul de sarcini și contract. (a se vedea Anex 2).

Din totalul de proceduri monitorizate nu am observat niciun caz de aplicare a penalităților de întârziere față de operatorul economic în cazul în care întârzierea nu se face din vina AC.

¹⁶ Din raportul AO Concordia, pentru perioada mai-septembrie 2016.

Capitolul 5. Investigații jurnalistice

În perioada iunie – septembrie 2016 în cadrul proiectului "Banii Publici sunt și Banii Mei" au fost publicate 13 investigații jurnalistice. Materialele au fost realizate de echipa Centrului de Investigații Jurnalistice la unele subiecte existând o colaborare cu jurnaliști de la "Ziarul de gardă" și "Ziarul Național". Investigațiile au fost preluate de numeroase ziare naționale și regionale/locale, posturi de radio și TV, portaluri de știri și agenții de presă.

Achiziții ca-n „Codru” la Parlament

Autor: Mariana Rață

În R. Moldova, serviciile de cazare la hoteluri, dineurile la restaurante și alte servicii de deservire a delegaților oficiale, dar și biletele pentru călătoriile cu avionul ale oficialilor de la Guvern, Parlament și Președinție sunt procurate, de cele mai multe ori, după placul conducerii instituțiilor, evitându-se procedurile tradiționale de achiziții publice.

Detalii aici :

<http://anticoruptie.md/ro/investigatii/achizitii-publice/achizitii-ca-n-codru-la-parlament>

Contracte cu statul pe timp de criză pentru firme afiliate deputaților și miniștrilor

Autori: Victor Moșneag și Nicolae Eșanu

Firme afiliate deputaților și miniștrilor au obținut peste 150 de contracte cu statul, în valoare de peste 35 de milioane de lei, doar în ultimul an și jumătate, perioadă în care achizițiile publice au trecut printr-o criză, din lipsa banilor sau din cauza modificării legislației, fapte ce au sistat organizarea licitațiilor.

Detalii aici: <http://anticoruptie.md/ro/investigatii/achizitii-publice/contracte-cu-statul-pe-timp-de-criza-pentru-firme-afiliate-deputatilor-si-ministrilor>

Cum a fost „curățat” statul de 30 de milioane de lei

Autori: Natalia Porubin și Elena Moldoveanu

Tone de utilaje, pentru care statul a plătit peste 10 milioane de lei, zac de ani buni în depozitul unui agent economic. Tehnica a fost procurată pentru o stație de epurare, pe care autoritățile din Criuleni încearcă să o construiască de aproape un deceniu. Soarta investiției rămâne incertă în condițiile în care utilajul se învechește, iar o parte din rețelele ingineresti instalate au fost deteriorate. Între timp, Consiliul raional plătește anual zeci de mii de lei pentru depozitarea utilajului care nu se știe dacă va fi folosit vreodată.

Detalii aici:

<http://anticoruptie.md/ro/investigatii/achizitii-publice/cum-a-fost-curatat-statul-de-30-de-milioane-de-lei>

Zeci de milioane pentru Parlament, pe timp de criză

Autor: Raisa Lozinschi

Autoritățile nu renunță nici pe timp de criză la cheltuielile legate de asigurarea confortului deputaților. Astfel, în bugetul de stat pentru anul curent au fost prevăzute 83 de milioane de lei pentru reparația clădirii Parlamentului. Numai pentru montarea sistemelor de ventilare și antiincendiere în trei blocuri ale Legislativului se vor cheltui aproape 64 de milioane de lei. Asta în condițiile în care Ministerul Finanțelor a împrumutat deja, în acest an, circa șapte miliarde de lei de la băncile comerciale din R. Moldova pentru a putea plăti pensiile și salariile bugetarilor.

Detalii aici: <http://anticoruptie.md/ro/investigatii/achizitii-publice/zeci-de-milioane-pentru-parlament-pe-timp-de-criza>

Consilierul-moșier de la Colonița și scandalul cu terenurile satului

Autori: Natalia Porubin și Elena Moldoveanu

Mandatul de ales local l-a făcut moșier pe un consilier de la Colonița. Igor Luchian s-a pricopsit recent cu trei terenuri agricole vândute printr-o decizie a consiliului pe care a votat-o și el. În plus, acesta făcea parte, la acel moment, din comisia pentru licitații publice. Consilierii din opoziție cer ca terenurile să fie întoarse satului, acuzându-l pe Luchian de conflict de interese. Totodată, primăria este învinuită că ar „vinde” terenurile prin

înțelegeri celor care profită de modificările în lege, prin care destinația terenurilor agricole poate fi schimbată cu votul consiliului local și nu al guvernului, cum a fost până nu demult.

Detalii aici: <http://anticoruptie.md/ro/investigatii/achizitii-publice/consilierul-mosier-de-la-colonita-si-scandalul-cu-terenurile-satului>

Licitații „sub umbrelă”

Autor: Mariana Rață

O companie de construcții, care îl are în calitate de cofondator pe specialistul principal al Agenției Achiziții Publice (AAP) din Anenii Noi, câștigă licitații „pe bandă rulantă” în raion. În doar doi ani de zile, din 2014 și până în prezent, firma Softconstruct, a cărei fondator este Iacob Plămădeală, specialist principal al AAP în raionul Anenii Noi, a semnat 16 contracte de achiziții în valoare de peste trei milioane de lei. Autoritățile locale spun că nu ar fi știut despre legătura dintre funcționar și firmă.

Detalii aici : <http://anticoruptie.md/ro/investigatii/achizitii-publice/licitatie-sub-umbrela>

Partenerul lui Ghimpu, contracte de zeci de milioane cu întreprinderi subordonate PL-ului

Autor: Victor Moșneag și Nicolae Eșanu

În ultimii trei ani și jumătate, Get Premium SRL, firmă fondată de Veaceslav Ceban, partenerul de afaceri al președintelui Partidului Liberal, Mihai Ghimpu, a obținut contracte în valoare de zeci de milioane de lei cu instituții subordonate partidului pe care acesta îl conduce. SRL-ul are adresa juridică într-un fost sediu al PL, oficiu care aparține astăzi firmei comune a acestora, Eurosima, în care Ghimpu deține 34% din capitalul social. Doar în 2015, Calea Ferată din Moldova, întreprindere condusă de liberalul Iurie Topală, a achiziționat produse petroliere în valoare de 60 milioane de lei de la acest agent economic. Alte patru întreprinderi municipale care utilizează în activitatea lor de zi cu zi carburanți i-au avut în calitate de furnizori pe cei de la Get Premium, care a intrat pe piață abia în 2013, devenind practic „moștenitoarea” contractelor de milioane cu statul ale unei alte firme a partenerilor deputatului, Parstar Petrol, care practic a dispărut după ce a ajuns în vizorul presei și a organelor de drept.

Detalii aici : <http://anticoruptie.md/ro/investigatii/achizitii-publice/partenerul-lui-ghimpu-contracte-de-zeci-de-milioane-cu-intreprinderi-subordonate-pl-ului>

Afacerea păguboasă a Capitalei

Autori: Mariana Rață și Anastasia Nani

Terenurile și spațiile nelocative aflate în proprietatea publică a municipiului Chișinău au devenit un adevărat chilipir pentru diferiți agenți economici sau persoane apropiate de autoritatea publică locală. Unii au reușit să închirieze spații de sute de metri pătrați la un preț de doar șapte lei pentru metru pătrat, alții - să privatizeze clădiri întregi cu suma cerută pentru o cameră de cămin. Deși legea prevede expres organizarea licitațiilor publice pentru darea în locațiune și privatizarea spațiilor și terenurilor din Capitală, autoritățile evită procedura. Astfel, administrarea patrimoniului public, în special a spațiilor nelocative și a terenurilor, reprezintă cea mai păguboasă activitate a municipalității, cu risc înalt de corupție. O anchetă a Centrului de Investigații Jurnalistice arată cum ajung bunurile municipale de milioane să fie închiriate, iar apoi trecute în proprietate privată la prețuri derizorii.

Detalii aici: <http://anticoruptie.md/ro/investigatii/achizitii-publice/afacerea-paguboasa-a-capitaliei>

Drum din bani publici până la firma ministrului Iurie Chirinciuc

Autor: Julieta Savițchi

La doar câteva luni de la investirea lui Iurie Chirinciuc în funcția de ministru al Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, de la șoseaua Sculeni-Ungheni până la sediul întreprinderii care îi aparține, SRL Lefcons-agro, a fost asfaltat un drum care a costat bugetul de stat 8,5 milioane de lei. Lucrările au fost executate de către întreprinderea Rutador, al cărei nume a figurat anterior în câteva anchete jurnalistice, dar și într-un raport al Curții de Conturi. Autoritățile au selectat firma fără licitație. Șefii Administrației de Stat a Drumurilor explică, între altele, lipsa unui concurs prin faptul că decizia a fost luată în perioada când a fost suspendată procedura achizițiilor publice. Experții califică însă situația drept o ilegalitate ce ar trebui să ajungă în vizorul procurorilor.

Detalii aici: <http://anticoruptie.md/ro/investigatii/achizitii-publice/drum-din-bani-publici-pana-la-firma-ministrului-iurie-chirinciuc>

Școli cu datorii de milioane în prag de an școlar

Autori: Elena Moldoveanu și Natalia Porubin

În prag de an școlar, majoritatea școlilor din Criuleni s-au pomenit cu datorii de sute de mii de lei, iar unele chiar de milioane, și cu riscul de a ajunge în instanța de judecată. Restanțele au apărut după ce, în urmă cu trei ani, autoritățile din raion au aprobat un proiect, prin care instituțiile de învățământ s-au obligat să schimbe toate ușile și ferestrele. Lucrările au fost făcute în avans, iar datoria urma să fie achitată timp de trei ani. La expirarea termenului, firma pretinde banii pe care i-a investit, în timp ce directorii spun că nu au de unde plăti.

Detalii aici : <http://anticoruptie.md/ro/investigatii/achizitii-publice/scoli-cu-datorii-de-milioane-in-prag-de-an-scolar>

Licitații interminabile, care îngroapă din fașă un proiect de opt milioane

Autori: Natalia Porubin și Elena Moldoveanu

Locuitorii din două sate din raionul Strășeni riscă să piardă un proiect de opt milioane de lei, bani cu care urma să fie construit un apeduct. Licitația pentru selectarea firmei, care va face lucrările, a fost organizată deja de patru ori, fiind contestată de fiecare dată de mai mulți agenți economici. Aceștia nu sunt de acord că au fost descalificați pentru că au prețuri mai mici decât valoarea proiectului. La rândul lor, membrii grupului de achiziții spun că legea nu le permite participanților la licitație să scadă radical sumele indicate de proiectanți. Procesul ar putea fi târăgănat și mai mult din cauza că, din luna mai, contestațiile sunt examinate în instanțele de judecată, după ce a intrat în vigoare o nouă lege cu privire la achizițiile publice.

Detalii aici: <http://anticoruptie.md/ro/investigatii/achizitii-publice/licitatie-interminabile-care-ingroapa-din-fasa-un-proiect-de-opt-milioane>

Modernizare cu dosar penal la USM. Licitație fraudată sau tentativă de răfuială politică?

Autor: Victoria Dodon

Acum câțiva ani, Universitatea de Stat din Moldova (USM) și compania de construcții Lagmar-Impex SRL au demarat o amplă investiție pentru dezvoltarea infrastructurii instituției de învățământ care ar urma să se încheie în 2018. Potrivit proiectului, firma s-a angajat să renoveze mai multe cămine studentești precum și un bloc de studii. În schimb, USM a cedat două terenuri în inima Capitalei. Aici, compania a ridicat un imens ansamblu rezidențial unde vinde apartamente, prețul cărora pornește de la 444 de euro pentru metru pătrat. Acum un an, „afacerea” a ajuns în vizorul procurorilor și ofițerilor Anticorupție. Oamenii legii bănuiesc că licitația publică a proiectului investițional ar fi fost fraudată. Dosarul bate însă pasul pe loc. În timp ce procurorii susțin că adună în

continuare probe, rectorul USM, singura persoană pusă sub învinuire în această cauză penală, este convins că ar fi vorba despre o comandă politică.

Detalii aici: <http://anticoruptie.md/ro/investigatii/achizitii-publice/modernizare-cu-dosar-penal-la-usm-licitatie-fraudata-sau-tentativa-de-rafuiala-politica>

Achiziții „bolnave” în Sănătate

Autori: Mariana Rață și Anastasia Nani

Agenția Medicamentelor și Dispozitivelor Medicale anunță o licitație publică pentru procurarea medicamentelor necesare spitalelor în 2017, fiind planificate cheltuieli de circa 500 de milioane de lei. Centrul de Investigații Jurnalistice arată în cadrul unei anchete că, în anii precedenți, banii publici destinați pentru achizițiile în Sănătate - circa 800 de milioane de lei - au ajuns în mare parte pe conturile a șapte companii. Patru dintre acestea au fost incluse în 2015 în lista de interdicții a Agenției Achiziții Publice după ce instituțiile medicale din Republica Moldova s-au pomenit într-o criză de medicamente provocată, potrivit autorităților, de boicotul acestor firme care au întârziat să livreze preparatele. Companiile au scăpat însă nepenalizate. Între timp, Ministerul Sănătății își propune să creeze o instituție nouă, Centrul pentru achiziții publice centralizate în Sănătate, prin intermediul căreia ar urma să fie făcute toate licitațiile în domeniu. Foști manageri de spitale susțin însă că noua structură ar putea complica și mai mult lucrurile.

Detalii aici: <http://anticoruptie.md/ro/investigatii/achizitii-publice//achizitii-bolnave-in-sanatate>

Concluzii și recomandări

În mare parte, cea de-a treia perioadă de monitorizare a confirmat concluziile formulate în primele două rapoarte. Însă, anumite curențe de ordin legal, prezente deja la noua lege și actele subordonate acesteia, au fost observate și semnalate instituțiilor vizate.

Astfel, activitatea de monitorizare ne permite să formulăm următoarele concluzii:

1. **Cadrul legal recent adoptat conține curențe care pot împiedica participarea societății civile la evaluarea în procedurile de achiziție și altele ce pot distorsiona concurența admitând conflictul de interese**

Ne referim aici în mod special la prevederea pe care am salutat-o drept una foarte bună, care se referă la posibilitatea participării reprezentanților societății civile în cadrul grupului de lucru pentru achiziții. Astfel, în conformitate cu prevederile art. 13 a Legii nr. 131, din 03.07.2016 și punctul 5 al Regulamentului cu privire la activitatea grupului de lucru pentru achiziții, autoritatea contractantă va include obligatoriu în componența grupului de lucru reprezentanți ai societății civile, în cazul în care a fost depusă o cerere scrisă în acest sens cu două zile înainte de data-limită de depunere a ofertelor. Totodată, Regulamentul prevede următoarele: "Cererea prevăzută la pct. 5 va cuprinde cel puțin: denumirea organizației, numele și prenumele reprezentantului acesteia, copia de pe documentul ce confirmă împuternicirile sau numele și prenumele persoanei fizice; adresa juridică și poștală sau adresa de domiciliu; datele de contact, inclusiv adresa electronică; procedura de achiziție la care solicită să fie inclus în componența grupului de lucru." Deși la prima vedere, această prevedere nu ridică semne de întrebare, noi ne-am confruntat cu un caz în practica de monitorizare, care ne-a sugerat că sintagma "cel puțin" nu este cea mai potrivită, autoritatea contractantă poate să utilizeze această sintagmă pentru a solicita documente adiționale, astfel întârziind includerea reprezentantului în grupul de lucru, uneori fiind prea târziu pentru a o mai face.

Neclarități referitoare la anumite prevederi ce țin de conflictul de interese

Legea 131 privind achizițiile publice conține un articol (art. 74) privind evitarea conflictului de interese, care de altfel este foarte binevenit. Însă alineatul (2) al acestui articol prevede următoarele: Persoana fizică sau juridică care a participat la întocmirea documentației de atribuire are dreptul, în calitate de operator economic, de a fi ofertant, ofertant asociat sau subcontractant, dar numai în cazul în care implicarea sa în elaborarea documentației de atribuire nu este de natură să distorsioneze concurența.

Această prevedere este una foarte periculoasă, iar sintagma *”numai în cazul în care implicarea sa în elaborarea documentației de atribuire nu este de natură să distorsioneze concurența”*, poate fi interpretată discreționar, și de către cine? Cine stabilește dacă această *”implicare”* distorsionează sau nu concurența? Suntem de părerea că persoana sau compania care a elaborat documentația de atribuire nu poate să participe la achiziția respectivă.

2. Legislația în domeniul achizițiilor publice este în continuă perfecționare, însă lipsesc mecanismele de control al implementării acesteia

Un proiect de modificare a Legii 131, aprobat în septembrie de către Parlament¹⁷, prevede ca dările de seamă privind procedurile de achiziții să fie documente publice și să poată fi oferite persoanelor interesate la solicitare. Deși doar darea de seamă nu este întotdeauna suficientă pentru a evalua corectitudinea desfășurării procedurii de achiziție, această propunere este un pas înainte spre transparentizarea achizițiilor și așteptăm publicarea acestuia cât mai curând în Monitorul Oficial, pentru a vedea cum a fost adoptat acest proiect în lectura finală.

Regulamentul cu privire la activitatea grupului de lucru pentru achiziții a fost aprobat de Guvern, și prevede două modificări esențiale în viziunea noastră:

- a) Descrie modalitatea de participare a reprezentanților societății civile în cadrul grupurilor de lucru;
- b) Prevede obligația grupului de lucru de a asigura monitorizarea executării contractelor de achiziție publică, întocmind rapoarte în acest sens, trimestrial/semestrial și anual. Rapoartele respective, care vor include în mod obligatoriu informații cu privire la etapa de executare a obligațiilor contractuale, cauzele neexecutării, reclamațiile înaintate și sancțiunile aplicate, mențiuni cu privire la calitatea executării contractului etc., vor fi plasate pe pagina web a autorității contractante, iar în lipsa acesteia pe pagina oficială a autorității centrale căreia i se subordonează sau a autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea.

În timp ce prima modificare funcționează relativ bine, cu excepțiile relatate în prezentul raport, a doua este binevenită, însă în lipsa unor mecanisme de verificare a implementării acesteia, riscă să rămână o clauză pe hîrtie, la fel ca și elaborarea și publicarea planurilor de achiziții.

¹⁷ <http://parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/3238/language/ro-RO/Default.aspx>

3. Supravegherea respectării legislației în domeniul achizițiilor publice este imperfectă.

În afara celor menționate mai sus, ce țin de exemplu de lipsa vreunui control asupra elaborării și publicării planurilor de achiziție, am constatat alte aspecte pe care AAP ar trebui să le verifice și să nu le admită la momentul înregistrării contractelor. Printre acestea sunt, în primul rând, înregistrarea contractelor costisitoare care nu conțin garanția de bună execuție, deși legea o prevede în mod obligatoriu.

Totodată Agenția admite, la publicarea invitațiilor de participare sau la înregistrarea contractelor de achiziție, cazuri de elaborare a unor specificații tehnice neadecvate precum și de divizare a achizițiilor.

Un amendament propus la Legea 131, însă care nu stim dacă a fost acceptat sau nu de Parlament, prevedea eliminarea funcției de control ex-ante și înregistrare a contractelor de către AAP. Considerăm că o asemenea modificare este prematură, deoarece lasă autoritățile contractante în afara oricărui control (cu excepția celui civic, care este însă foarte sporadic și reușește să acopere un segment mic de contracte).

4. Capacitatea dar și responsabilitatea redusă sau interesul ascuns al autorităților contractante influențează negativ utilizarea banilor publici

În acest sens menționăm completarea și păstrarea dosarului de achiziție drept un alt aspect care a fost observat în timpul monitorizării fiind unul problematic. Semnarea procesului verbal de deschidere a licitației "în alb", lipsa unor documente importante din dosarul de achiziție sunt printre problemele întâlnite frecvent în cadrul monitorizării.

Cazuri când contractul de achiziție conține prevederi mult prea diferite de cele stipulate în oferta câștigătoare pur și simplu nu ar trebui admise.

Una dintre cele mai importante probleme se referă la implementarea propriu-zisă a contractelor de achiziție. Aici se pare că în afara interesului propriu a autorității contractante și a bunei-credințe a agentului economic, nu există pîrghii eficiente de supraveghere a realizării prevederilor contractuale. Astfel, asistăm la cazuri când contractele se implementază diferit în practică de ceea ce a e prevăzut în contract, nu se finalizează lucrările sau nu se implementează deloc.

Aplicarea tendențioasă și/sau selectivă a criteriilor de calificare a fost prezentă în câteva dintre cazurile monitorizate, precum și mărturii despre influențarea grupului de lucru pentru achiziții de către persoane cu funcții importante în stat sunt îngrijorătoare.

Recomandări

Reieșind din cele expuse în raport, autorii propun, la această etapă, următoarele recomandări:

De ordin legislativ sau normativ:

- Parlamentul Republicii Moldova să modifice Legea 131, anume art. 74, eliminând alineatul (2) care prevede că persoana fizică sau juridică care a participat la întocmirea documentației de atribuire are dreptul, în calitate de operator economic, de a fi ofertant, ofertant asociat sau subcontractant, dar numai în cazul în care implicarea sa în elaborarea documentației de atribuire nu este de natură să distorsioneze concurența;
- Ministerul Finanțelor să inițieze modificarea HG 667 din 27 mai 2016, care prevede (pct.6): "Cererea prevăzută la pct. 5 va cuprinde **cel puțin**: denumirea organizației, numele și prenumele reprezentantului acesteia, copia de pe documentul ce confirmă împuternicirile sau numele și prenumele persoanei fizice; adresa juridică și poștală sau adresa de domiciliu; datele de contact, inclusiv adresa electronică; procedura de achiziție la care solicită să fie inclus în componența grupului de lucru. Lista documentelor care necesită a fi prezentate trebuie să fie enumerată exhaustiv, și să conțină minimul necesar de documente, pentru a nu îngreuna participarea societății civile la procedurile de achiziții;
- Agenția de Achiziții Publice să elaboreze mecanisme de supraveghere a implementării prevederilor referitoare la elaborarea și publicarea planului de achiziții de către AC precum și a rapoartelor privind monitorizarea executării contractelor;
- modificarea HG nr. 188, din 03.04.2012 cu privire la paginile oficiale ale administrației publice în rețeaua internet, instituind obligativitatea introducerii rubricii cu privire la achizițiile publice pe paginile web ale autorităților publice; totodată însă, scopul acestei hotărâri ar trebui de extins la nivel de lege pentru a acoperi și autoritățile administrației publice locale, care în prezent nu cad sub incidența acestui document.

De ordin funcțional:

- AAP să verifice mai minuțios invitațiile de participare precum și contractele transmise spre înregistrare pentru a identifica și preveni, sau, după caz, sancționa cazurile de stabilire a criteriilor de calificare inadecvate, cazurile de divizare a achizițiilor sau de neaplicare a garanției de bună execuție¹⁸;

¹⁸ În cazul în care controlul ex-ante va rămân printre atribuțiile Agenției

- Oficiile teritoriale ale Trezoreriei de stat să nu admită înregistrarea contractelor de valoare mică care depășesc plafonul stabilit pentru acestea prin lege;
- Instruirea și fortificarea capacităților membrilor grupurilor de lucru pentru achiziții trebuie să constituie o prioritate pentru AAP, însă ținând cont de capacitățile insuficiente ale AAP de a asigura integral această necesitate, se recomandă identificarea altor soluții în acest sens (de exemplu prin instruirea la distanță, în colaborarea cu Academia de Administrare Publică).